

ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ ФАКТОРИНГУ В УКРАЇНІ

Факторинг є достатньо новим фінансовим інструментом для України, який враховує інтереси усіх сторін комерційної угоди, а також вирішує питання виробничого характеру.

Термін «факторинг» походить від англійського слова «посередник, агент» та вказує, що факторинг є операцією, що поєднує низку посередницько-комісійних послуг із кредитуванням оборотного капіталу суб'єкта господарювання [1, с. 181]. В Оксфордському словнику англійської мови факторинг визначається як купівля зі знижкою боргів, що належать іншому, з метою одержати прибуток від їх стягнення [2, с. 161].

Відповідно до ЗУ «Про банки і банківську діяльність» [3], факторинг – це придбання права вимоги на виконання зобов'язань у грошовій формі за поставлені товари чи надані послуги, прийняття ризику виконання таких вимог та інкасація цих вимог.

Зокрема, ЗУ «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» вказує, що факторинг – це фінансова послуга [4].

У подальшому факторинг закріплюється у ст. 350 ГК України [5], де зазначено, що банк має право укладати договір факторингу (фінансування під відступлення права грошової вимоги), за яким він передає або зобов'язується передати грошові кошти в розпорядження другої сторони за плату, а друга сторона відступає або зобов'язується відступити банку своє право грошової вимоги до третьої особи.

Одним із видів кредитних операцій банків є факторинг. Придбання банком права вимоги у грошовій формі з поставки товарів або надання послуг з прийняттям ризику виконання такої вимоги та прийом платежів (факторинг) є банківською операцією, що здійснюється на комісійних засадах на договірній основі, або інкасація боргових вимог – банківська послуга з отримання (за дорученням клієнта) коштів від боржника останнього в рахунок погашення його боргу або акцепту по векселях, чеках інших розрахункових і товарних документах [6, с. 572].

Отже, ГК України закріплює факторинг як один із видів кредитних операцій, що здійснюється на комісійних засадах, на договірній основі і полягає у придбанні банком права вимоги у грошовій формі з поставки товарів або надання послуг з прийняття ризику виконання такої вимоги та прийом платежів. Прийом платежів – банківська послуга з отримання за дорученням клієнта коштів від боржника такого клієнта у рахунок

погашення його боргу або акцепту по векселях, чеках, інших розрахункових і товарних документах.

Стаття 1077 ЦК України [7] зазначає, що факторингом є фінансування під відступлення права грошової вимоги. За договором факторингу одна сторона (фактор) передає або зобов'язується передати грошові кошти в розпорядження другої сторони (клієнта) за плату, а клієнт відступає або зобов'язується відступити факторові своє право грошової вимоги до третьої особи (боржника) [7].

Факторингові операції (послуги) банків можуть супроводжуватися наданням клієнтам додаткових консультаційних та інформаційних послуг, що мають стосуватися факторингових операцій [6, с. 573].

У ст. 138 Податкового кодексу України [8] визначено факторинг як придбання права вимоги на виконання зобов'язань у грошовій формі.

Отже, факторинг незважаючи на молодість, набуває популярності з кожним роком та стає оптимальним інструментом для компаній, що з різних причин не можуть взяти банківський кредит. Адже, факторинг має зовсім іншу природу, ніж банківський кредит, та переслідує інші цілі.

Література

1. Гаврилюк Т. В. Факторинг як інструмент фінансової підтримки бізнесу / Т. В. Гаврилюк // *Економіка Крима*. – 2012. – № 2. – С. 181-184.
2. Мехеда Н. Г. Проблеми фінансово-кредитної системи та шляхи їх подолання / Н. Г. Мехеда, Т. Ю. Шафранська, М. П. Сологуб, Г. Г. Смаглій // *Вісник Черкаського університету*. – 2009. – № 151. – С. 157-164.
3. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7 грудня 2000 р. № 2121-III // *Відомості Верховної Ради України*. – 2001. – №№ 5-6. – Ст. 30.
4. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12 липня 2001 р. № 2664-III // *Відомості Верховної Ради України*. – 2002. – № 1. – Ст. 1.
5. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV // *Відомості Верховної Ради України*. – 2003. – № 18; № 19-20; № 21-22. – Ст. 144.
6. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України [текст] / Д. Л. Тупчієнко, С. В. Мостовенко, С. Г. Делєдивка [та ін.] – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 688 с.
7. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV // *Відомості Верховної Ради України*. – 2003. – № 40-44. – Ст. 356.
8. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI // *Відомості Верховної Ради України*. – 2011. – № 13-14; № 15-16; № 17. – Ст. 112.